

<https://doi.org/10.36818/2071-4653-2025-3-8>

УДК 332.1:330.322:477

JEL O16, O18

М. В. Максимчук

доктор економічних наук, старший науковий співробітник,
провідний науковий співробітник відділу регіональної
економічної політики ДУ «Інститут регіональних досліджень
імені М. І. Долишнього НАН України», м. Львів

e-mail: regionmak@i.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5177-539X>

В. О. Палюшок

аспірант відділу регіональної економічної політики
ДУ «Інститут регіональних досліджень імені
М. І. Долишнього НАН України», м. Львів
e-mail: palyushok.vitaliy@gmail.com

ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0006-5637-3940>

ІНВЕСТИЦІЙНА АКТИВНІСТЬ ЯК ДРАЙВЕР ЗРОСТАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ КАПІТАЛУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВІЙНИ

Розглянуто проблеми підвищення продуктивності капіталу регіонів України в умовах війни як одного з визначальних рушіїв зростання економічної спроможності територій. Зазначено, що активізація інвестицій, спрямованих на модернізацію виробничих потужностей, розвиток соціальної та транспортної інфраструктури та відбудову промислових об'єктів, значно підвищує ефективність використання капіталу та сприяє створенню умов для стійкого економічного зростання. «Драйвер зростання продуктивності капіталу регіонів держави» визначено ключовим чинником, що стимулює ефективніше використання капіталу та збільшення його віддачі. На основі проведеного експертного опитування досліджено регіональну специфіку інноваційної активності в регіонах України під час війни та визначено її роль у зростанні продуктивної спроможності регіонів держави. Проаналізовано динаміку капітальних інвестицій в економіку регіонів. Розглянуто специфіку діяльності основних груп інвесторів у регіонах, визначено та оцінено пріоритетні сфери для інвестування. Визначено коваріацію між кількістю основних типів інвесторів і кількістю обраних пріоритетних сфер для інвестування. Пояснено значення цього параметра в контексті взаємодії органів регіональної влади та інвесторів та адаптивності регіональної політики в умовах війни.

Ключові слова: інвестиційна активність, організаційно-інвестиційне забезпечення, драйвер зростання, продуктивність капіталу, економіка регіону, Україна.

Maksymchuk M. V., Palyushok V. O. INVESTMENT ACTIVITY AS A DRIVER OF CAPITAL PRODUCTIVITY GROWTH IN THE REGIONS OF UKRAINE UNDER WARTIME CONDITIONS

The article examines the challenges of enhancing capital productivity in the regions of Ukraine under wartime conditions, emphasizing it as one of the key drivers of territorial economic resilience. It notes that the intensification of investments aimed at modernizing production capacities, developing social and transport infrastructure, as well as rebuilding industrial facilities, significantly improves the efficiency of capital utilization and contributes to the creation of conditions for sustainable economic growth. The concept of a driver of regional capital productivity growth is defined as a key factor that stimulates the more efficient use of capital and increases its overall return. Based on an expert survey, the regional specifics of innovation activity in Ukraine's regions during the war are examined, and its role in enhancing the productive capacity of the regions is determined. The dynamics of capital investments in regional economies are analyzed. The specifics of the activities of the main groups of investors in the regions are considered, and the priority areas for investment are identified and assessed. A covariation between the number of key types of investors and the number of selected priority investment areas, as well as the adaptability of regional policy under wartime conditions, are determined and explained in the context of the interaction between regional authorities and investors. Analysis of investment activity in Ukraine's regions during the war shows that regional investment activity under such conditions is a critical factor influencing not only the short-term survival of regional economies but also the foundation for their recovery and long-term development. The analysis reveals significant differences across regions depending on their geographical location, level of economic development, and direct exposure to military threats. The authors conclude that increasing investment activity during wartime is a key driver that can preserve and enhance capital productivity in Ukraine's regions, laying the groundwork for sustainable economic growth in the post-war period. Through systemic efforts of the state, international support, and adaptive measures to assist businesses, it is possible to achieve stable growth and economic recovery, which will subsequently form the basis for Ukraine's integration into global economic processes and structures.

Keywords: investment activity, organizational and investment framework, growth driver, capital productivity, regional economy, Ukraine.

Формулювання проблеми. В умовах війни інвестиційна активність стикається з безпрецедентними викликами: значним зниженням довіри інвесторів, обмеженням доступу до фінансових ресурсів, ризиками

фізичного знищення інфраструктури та виробничих об'єктів, а також загальною нестабільністю в регіонах, особливо в тих, що розташовані близько до зон бойових дій. Прифронтові регіони зазнають значних утрат через руйнування інфраструктури та релокацію бізнесу, що створює критичні ризики для інвесторів і призводить до зниження обсягів капіталовкладень. Водночас більш безпечні прикордонні регіони Західної України демонструють зростання інвестиційної активності завдяки переміщенню підприємств і працівників із зони бойових дій, що підвищує їхню економічну спроможність. Проте навіть у відносно стабільних регіонах є потреба в спеціальних заходах для підтримки та стимулювання інвестицій, оскільки загальний рівень ризику залишається високим. Важливо проаналізувати регіональну специфіку інвестиційної діяльності в Україні в умовах війни, адже інвестиційна активність є чи не основним драйвером зростання продуктивності капіталу регіонів держави. У контексті нашого дослідження драйвер зростання продуктивності капіталу регіонів держави – це ключовий фактор, який стимулює ефективніше використання капіталу та збільшення його віддачі. Інвестиційна активність є основним драйвером, оскільки забезпечує модернізацію та відбудову інфраструктури, упровадження інновацій, створення нових робочих місць і сприяє структурним зрушенням в економіці регіонів в умовах війни та повоєнного відновлення.

Аналіз останніх досліджень. Функціонування економіки регіонів України в умовах війни досліджували С. О. Ішук [1], І. З. Сторонянська [2], Я. А. Жаліло [3] та інші вчені. Проблеми оцінювання продуктивної спроможності регіонів держави висвітлені в працях С. Л. Шульц [4-6]. Виклики економічного розвитку регіонів України в умовах війни досліджували Т. Г. Васильців, М. І. Мельник, Х. М. Притула, Л. Й. Созанський та інші вчені [7]. Специфіку інвестиційної діяльності в контексті економічного зростання регіонів України досліджували Г. В. Возняк [8] і Н. Р. Синюра-Ростун [9]. У розрізі означених вище проблем працювали й автори праць [10; 11]. Попри значну кількість публікацій, проблематика інвестиційної активності та продуктивної спроможності економіки регіонів потребує подальших досліджень, зокрема в частині визначення впливу інвестицій на продуктивність капіталу регіонів держави.

Метою статті є проведення аналізу інвестиційної діяльності в регіонах України та визначення її впливу на підвищення продуктивності капіталу в умовах війни та повоєнної відбудови регіонів держави.

Основні результати дослідження. Підвищення продуктивності капіталу регіонів України є одним головних рушіїв зростання економічної спроможності в умовах війни, особливо з огляду на необхідність стабілізації та відновлення економіки на місцевому рівні. Продуктивність капіталу визначає, наскільки ефективно використовуються інвестиційні ресурси для генерації додаткової вартості та забезпечення сталого розвитку. В умовах війни та кризи капітал стає особливо вразливим, а його продуктивність – критично важливим фактором для збереження життєздатності економіки регіонів.

У контексті реалізації державної регіональної політики підвищення продуктивності капіталу слугує основою для комплексної модернізації та оптимізації

економічних процесів. Ефективне управління капіталом сприяє збільшенню валового регіонального продукту, стабілізує надходження до місцевих бюджетів і створює передумови для підвищення рівня життя населення. Крім того, зростання продуктивності капіталу має вирішальне значення для зменшення залежності регіонів від центральних бюджетних ресурсів і зміцнення їхньої фінансової автономії, що підвищує їхню стійкість до зовнішніх і внутрішніх викликів. Якщо економіка регіонів функціонує в умовах війни, продуктивний капітал стає фундаментом для відновлення інфраструктури, підтримки малого й середнього бізнесу, активізації громадського сектору та розвитку локальних ресурсів. Завдяки цьому кожен регіон отримує змогу не лише відновитися, а й побудувати економіку на основі нових підходів, орієнтованих на інновації, стійкість і локальну самозабезпеченість.

З огляду на це ефективне використання інвестиційних ресурсів та інвестиційна активність у регіонах загалом є головним драйвером зростання продуктивності капіталу, оскільки вона безпосередньо стимулює відновлення економічної інфраструктури, підтримує місцевий бізнес і створює нові можливості для зайнятості. В умовах зруйнованої інфраструктури та обмеженого доступу до ресурсів інвестиції стають критичним інструментом, що дає змогу відновлювати та розвивати економіку регіонів. Активізація інвестицій, спрямованих на модернізацію виробничих потужностей, розвиток соціальної та транспортної інфраструктури, а також відбудову промислових об'єктів, значно підвищує ефективність використання капіталу та сприяє створенню умов для стійкого економічного зростання.

Інвестиційна активність підтримує також розвиток малого та середнього бізнесу, який є важливим джерелом робочих місць і податкових надходжень у регіонах, особливо в умовах війни, коли великі підприємства часто зазнають утрат або змушені переміщатися. Вливання інвестицій у підприємницькі ініціативи, зокрема через надання кредитів, грантів чи доступ до технологій, дає підприємцям змогу швидше адаптуватися до нових реалій і забезпечувати економічну стабільність у регіонах.

З погляду наукових досліджень і для обґрунтування пропозицій для підвищення інвестиційної активності в умовах війни критично важливо визначити та оцінити динаміку капітальних інвестицій в економіку регіонів, проаналізувати діяльність основних інвесторів у регіональному розрізі, дослідити ситуацію з оновленням планів заходів з підвищення інвестиційної привабливості регіонів, визначити пріоритетні сфери для інвестування в різних регіонах України. Для цього в межах комплексного експертного опитування представників регіональних органів влади щодо визначення рушіїв зростання продуктивної спроможності економіки регіонів України, яке проводилося в межах реалізації науково-дослідної діяльності відділу регіональної економічної політики ІРД НАНУ, було проведено якісне оцінювання названих вище критеріїв інвестиційної діяльності в регіонах [12].

З огляду на специфіку безпекової і воєнної ситуації в регіонах України було досліджено шістнадцять регіонів (табл. 1).

Динаміка капітальних інвестицій та основні інвестори в регіонах України під час війни, 2024 р.

№ з/п	Регіони	Динаміка капітальних інвестицій в економіку			Основні інвестори						
		Висхідна	Стабільна	Спадна	Держава	Місцеве самоврядування	Банківський сектор	Міжнародні інвестиційні фонди	Кошти гратової допомоги іноземних партнерів	Вітчизняний бізнес	Разом інвесторів
1	Житомирська		↔		+	+	+	+	+	+	6
2	Волинська	↑			+	+		+	+	+	5
3	Кіровоградська			↓	+	+		+	+	+	5
4	Дніпропетровська	↑			+			+	+	+	4
5	Івано-Франківська			↓	+		+		+	+	4
6	Львівська	↑			+		+		+	+	4
7	Полтавська			↓	+	+			+	+	4
8	Миколаївська	↑			+				+	+	3
9	Рівненська		↔				+		+	+	3
10	Сумська			↓				+	+	+	3
11	Харківська			↓	+			+	+		3
12	Чернівецька		↔					+	+	+	3
13	Вінницька		↔		+					+	2
14	Київська		↔						+	+	2
15	Тернопільська		↔				+			+	2
16	Черкаська	↑					+			+	2
Разом регіонів		5	6	5	10	4	6	7	13	15	

Джерело: подано за результатами експертного опитування в регіонах України [12].

Динаміка капітальних інвестицій в економіку оцінювалася за трьома якісними параметрами: висхідна, стабільна та спадна. Під час дослідження було виявлено, що висхідна динаміка інвестицій спостерігається в п'ятьох із 16 досліджуваних областей: Волинській, Дніпропетровській, Львівській, Миколаївській, Черкаській. Стабільна динаміка інвестицій в економіку простежується в шістьох із 16 областей: Вінницькій, Житомирській, Київській, Рівненській, Тернопільській та Чернівецькій. Негативна ситуація склалася з динамікою капітальних інвестицій в економіку в п'ятьох із 16 областей: Івано-Франківській, Кіровоградській, Полтавській, Сумській, Харківській. Але більшість досліджуваних областей (11 із 16) мають позитивну ситуацію з динамікою капітальних інвестицій в економіку (табл. 1).

Якщо розглядати динаміку капітальних інвестицій в економіку регіонів у 2024 р., то можна побачити певні територіальні особливості. Висхідна динаміка капітальних інвестицій спостерігається в різних частинах України – як на заході (Львівська та Волинська області), так і в центрі (Черкаська область), на півдні (Миколаївська область) і на сході (Дніпропетровська область). Усі області зі стабільною динамікою інвестицій утворюють практично однорідний регіон, який охоплює захід і центр держави (Рівненська, Тернопільська, Чернівецька області на заході, які межують із Житомирською та Вінницькою областями у центрі держави, сюди належить і Київська область). Області зі спадним рівнем інвестицій в економіку утворюють однорідний регіон на сході (Сумська, Харківська та Полтавська області) та в центрі (Кіровоградська область).

Винятком тут є Івано-Франківська область, розташована на заході держави.

Отже, із 16 проаналізованих областей 11 мають або висхідну, або стабільну динаміку (табл. 1), що може свідчити про певну стійкість економічної системи в цих регіонах. Проаналізуємо результати більш детально.

РЕГІОНИ З ВИСХІДНОЮ ДИНАМІКОЮ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ. Висхідна динаміка інвестицій була зафіксована в п'ятьох областях (табл. 1), кожна з них має свої особливості, які можуть сприяти інвестиційному зростанню навіть у складних умовах війни.

Волинська область. Відносна безпека та віддаленість від фронтних дій стимулює бізнес до перенесення виробничих потужностей та інвестицій у цей регіон. Волинь також близько розташована до кордонів з ЄС, що відкриває нові логістичні можливості та сприяє налагодженню партнерських зв'язків з міжнародними інвесторами.

Дніпропетровська область. Як один з найбільших промислових центрів країни Дніпропетровська область продовжує залучати капіталовкладення завдяки наявності розвинутої інфраструктури, людських ресурсів і важливого економічному значенню для підтримки військових і цивільних потреб. Інвестиції у відновлення і підтримку промислових об'єктів залишаються провідним чинником висхідної динаміки.

Львівська область. Близькість до кордону з ЄС сприяє переміщенню сюди інвестиційних потоків. Львівська область є логістичним хабом та одним із центрів релокації бізнесу, що сприяє зростанню інвестицій.

Миколаївська область. Незважаючи на загрози, пов'язані з бойовими діями, область відіграє стратегічну роль в агропромисловому секторі та транспортній логістиці. Деякі інвестори зосереджуються на проектах відбудови та модернізації, що дає змогу спостерігати висхідну динаміку.

Черкаська область. Розташована в центральній частині країни, Черкаська область є відносно безпечним регіоном, що приваблює інвесторів завдяки стабільності та розвитку аграрного сектору.

РЕГІОНИ ЗІ СТАБІЛЬНОЮ ДИНАМІКОЮ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ. Стабільна динаміка інвестицій була зафіксована в шістьох областях (табл. 1). Ця стабільність свідчить про певну адаптацію регіонів до складних економічних умов і наявність потенціалу для збереження економічної активності.

Вінницька та Житомирська області. Сільське господарство, харчова промисловість і стабільна внутрішня логістика дають змогу підтримувати сталий інвестиційний рівень, незважаючи на певні ризики, пов'язані з регулярними повітряними обстрілами.

Київська область. Як столичний регіон Київська область залишається важливим економічним і фінансовим центром, попри відтік певної частини капіталу через зростання ризиків на початку війни. Поступове відновлення діяльності дає змогу підтримувати стабільний рівень інвестицій.

Рівненська та Тернопільська області. Віддалені від фронтних зон, ці області мають потенціал для розвитку аграрного та переробного секторів, що дає змогу зберігати стабільність капіталовкладень. Рівненська область також має певний промисловий потенціал, що підтримує інвестиційну активність.

Чернівецька область. Стабільна динаміка капітальних інвестицій обумовлена відносною безпекою та економічними зв'язками з європейськими партнерами, які зберігають інтерес до інвестування, незважаючи на війну.

РЕГІОНИ ЗІ СПАДНОЮ ДИНАМІКОЮ КАПІТАЛЬНИХ ІНВЕСТИЦІЙ. Спадна динаміка інвестицій спостерігається в п'яти областях (табл. 1), кожна з яких стикається з різними та суттєвими проблемами, що ускладнюють залучення нових інвестицій та обмежують відновлення економіки.

Івано-Франківська область. Зменшення інвестиційної активності може бути пов'язане з нестабільною ситуацією в промислових секторах і відтоком інвесторів за кордон. Хоча Івано-Франківська область знаходиться далеко від зони бойових дій, обмежена інфраструктура та відносно низька економічна активність обмежують притік нових капіталовкладень.

Кіровоградська та Полтавська області. Ці області мають значний аграрний та промисловий потенціал, але їхній економічний розвиток гальмують логістичні проблеми та ризики, пов'язані з нестабільністю. Воєнні дії на сході та загальна непередбачуваність змушують інвесторів обирати безпечніші області.

Сумська та Харківська області. Знаходячись у безпосередній близькості до фронту та частково в зоні бойових дій, ці області мають обмежену інвестиційну активність. Багато підприємств були змушені або закритися, або перемістити виробничі потужності, що суттєво знижує обсяг капіталовкладень.

Отже, проведений аналіз показує, що інвестиційна активність у регіонах України під час війни є неоднорідною і залежить від низки специфічних умов кожної області. Більш безпечні та віддалені від фронту регіони мають більшу інвестиційну привабливість, особливо для релокації підприємств із зони бойових дій, тоді як прифронтові регіони стикаються зі значним зниженням інвестиційної активності. Стабільні та висхідні показники більшості областей свідчать про певну адаптивність української економіки до умов війни, що є важливим показником для формування державної регіональної політики з підтримки соціально-економічного розвитку та відновлення територій.

Варто зазначити, що підтримка інвестиційної активності в регіонах є стратегічно важливим завданням для України як під час війни, так і в контексті майбутньої відбудови. Залучення капіталовкладень і стабілізація економічної ситуації в усіх регіонах може стати основою для стійкого економічного зростання та створення робочих місць у довгостроковій перспективі. Також інвестиції у виробничу інфраструктуру, модернізацію підприємств та розвиток нових галузей можуть підвищити конкурентоспроможність регіонів і сприяти збалансованому економічному розвитку в повоєнний період.

Дослідження основних інвесторів і джерел інвестування, результати якого представлені в табл. 1 та на рис. 1, 2, виявило таку ситуацію. Найбільшим інвестором в економіку досліджуваних регіонів є вітчизняний бізнес (15 із 16 областей): всі області, крім Харківської. У 13 із 16 областей джерелом інвестування є грантова допомога іноземних партнерів: Волинська, Дніпропетровська, Житомирська, Івано-Франківська, Київська, Кіровоградська, Львівська, Миколаївська, Полтавська, Рівненська, Сумська, Харківська та Чернівецька області. На третьому місці перебуває держава, яка є інвестором у 10 із 16 регіонів: Вінницька, Волинська, Дніпропетровська, Житомирська, Івано-Франківська, Кіровоградська, Львівська, Миколаївська, Полтавська та Харківська області. Середнє умовне значення цього показника становить дев'ять регіонів. З нижчими за середній показниками основними інвесторами в досліджених регіонах є міжнародні інвестиційні фонди (сім із 16 регіонів – Волинська, Дніпропетровська, Житомирська, Кіровоградська, Сумська, Харківська та Чернівецька області); банківський сектор (шість із 16 регіонів – Житомирська, Івано-Франківська, Львівська, Рівненська, Тернопільська та Черкаська області). Останнє місце серед інвесторів посіло місцеве самоврядування (чотири із 16 регіонів – Волинська, Житомирська, Кіровоградська та Полтавська області) (табл. 1, рис. 1).

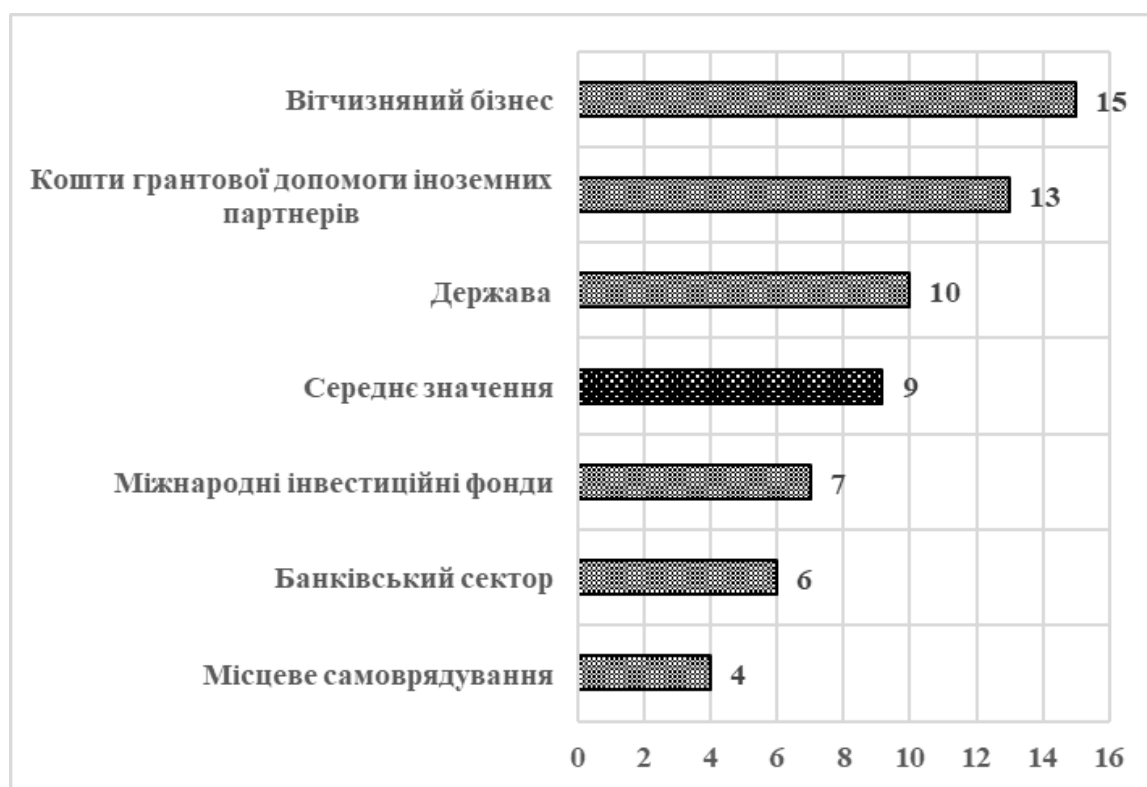

Рис. 1. Основні інвестори в досліджуваних регіонах України та кількість регіонів, в яких ці групи інвесторів були зазначені, 2024 р.

Джерело: подано за результатами експертного опитування в регіонах України [12].

Якщо розглянути загальну кількість основних інвесторів, обраних експертами із запропонованого переліку (табл. 1) у розрізі регіонів, то можна побачити, що найбільше інвесторів було обрано в Житомирській області – шість категорій. У Кіровоградській та Волинській областях було обрано

п'ять категорій інвесторів, а в Полтавській, Львівській, Івано-Франківській та Дніпропетровській областях – по чотири категорії інвесторів відповідно. Названі вище області перевищують умовне середнє значення кількості категорій інвесторів у регіональному розрізі, яке становить три категорії.

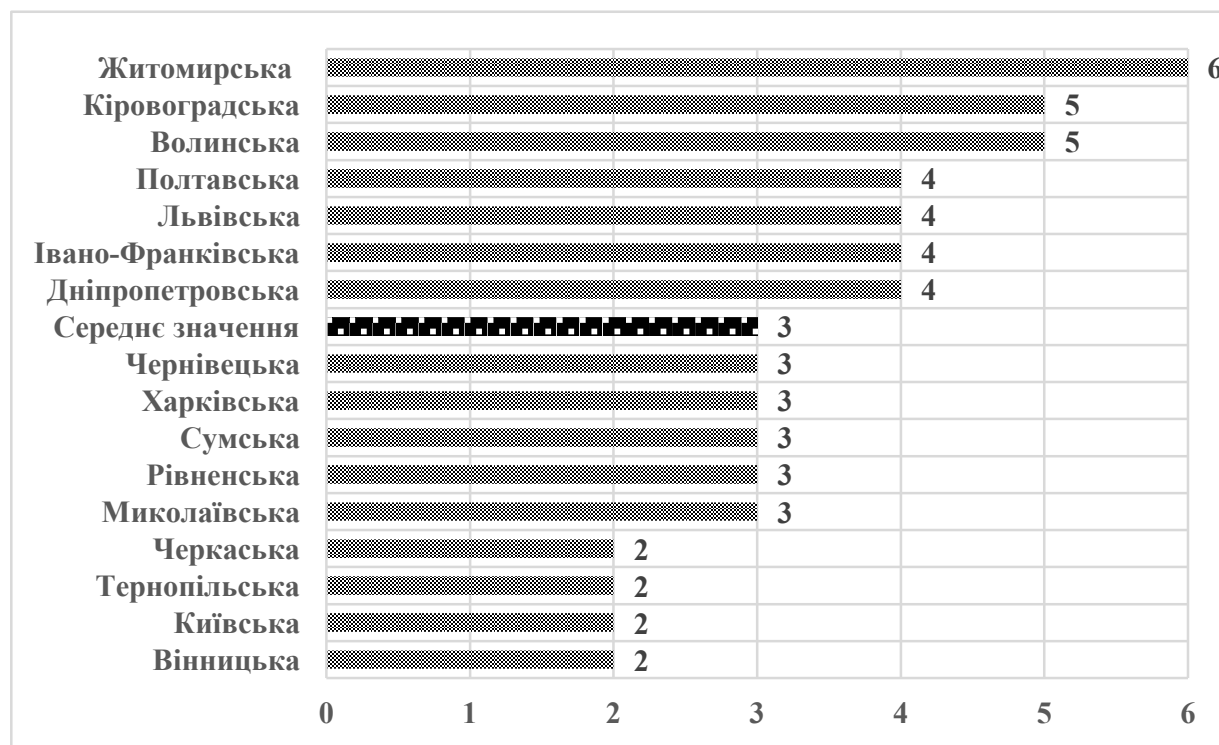

Рис. 2. Кількість основних інвесторів, обраних експертами в розрізі досліджуваних регіонів, 2024 р.

Джерело: подано за результатами експертного опитування в регіонах України [12].

Кількість основних інвесторів, яке відповідає середньому значенню, було обрано в Чернівецькій, Харківській, Сумській, Рівненській та Миколаївській областях. І завершують цей перелік кластерів областей, виділених на основі кількості обраних експертами пропонованих основних інвесторів, Черкаська, Тернопільська, Київська та Вінницька області (рис. 2).

Дослідження восьми пріоритетних сфер для інвестування (сім сфер було запропоновано вченими для обрання експертами, а одну сферу запропонували самі експерти у Волинській області (рис. 3)) виявили, що пріоритетом більшості аналізованих регіонів є

підтримка та відновлення енергетичної інфраструктури та децентралізоване виробництво електроенергії (у 15 регіонах із 16, крім Дніпропетровської області). Реалізація проєктів з різних джерел фінансування, зокрема міжнародних донорів України, на території області є пріоритетом для регіональної влади в 14 із 16 досліджуваних областей, окрім Київщини та Івано-Франківщини. Відкриття нових виробничих потужностей є пріоритетних напрямом інвестування в 13 із 16 регіонів, виняток тут становлять Вінницька, Миколаївська та Харківська області.

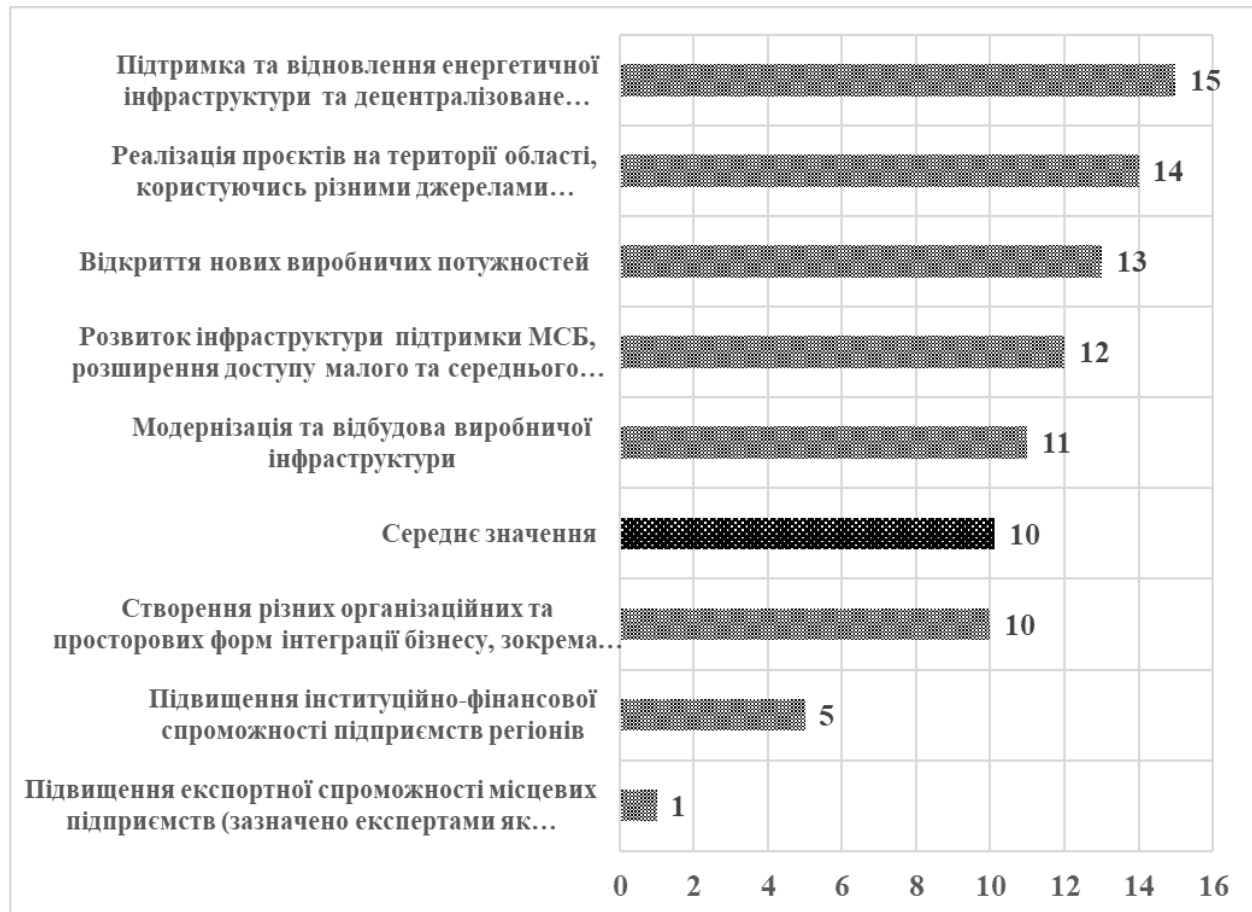

Рис. 3. Пріоритетні сфери інвестування в досліджуваних регіонах України та кількість регіонів, в яких їх було обрано експертами, 2024 р.

Джерело: подано за результатами експертного опитування в регіонах України [12].

Розвиток інфраструктури підтримки малого та середнього бізнесу, розширення доступу малого та середнього підприємництва до кредитних ресурсів і фінансових послуг визначається органами регіональної влади як пріоритет у 12 із 16 областей, в яких проводилося дослідження, а у Вінницькій, Івано-Франківській, Київській та Черкаській областях цей пріоритет не був обраний експертами. Модернізація та відбудова виробничої інфраструктури вважається пріоритетним напрямом інвестування в 11 із 16 регіонів, натомість експерти з регіональних органів управління не вважають цю сферу інвестування пріоритетною у Волинській, Івано-Франківській, Сумській, Харківській та Чернівецькій областях.

Умовне середнє значення кількості регіонів, в яких було обрано ту чи іншу сферу інвестування, становить 10. Три пріоритетні сфери інвестування в досліджуваних регіонах отримали в оцінках експертів значення, які дорівнюють або є меншим за це середнє значення. Створення різних організаційних і просторових форм інтеграції бізнесу, зокрема індустриальних парків і кластерів, було обрано пріоритетною сферою інвестування в 10 областях (за винятком Вінницької, Волинської, Дніпропетровської, Миколаївської, Сумської та Харківської областей). Підвищення інституційно-фінансової спроможності підприємств регіонів є пріоритетною сферою інвестування для експертів з Вінницької, Житомирської, Львівської, Полтавської та Рівненської областей. На останньому місці як основна сфера

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ СУЧАСНОГО ПЕРІОДУ УКРАЇНИ

інвестування – підвищення експортної спроможності місцевих підприємств, вона була зазначена експертами як додаткова сфера, а пріоритетною є лише у Волинській області, саме тієї області, експерти якої її і запропонували.

Якщо аналізувати кількість пріоритетів для інвестування, обраних експертами із запропонованого

їм переліку із семи пріоритетів і одного названого ними під час дослідження (загальна кількість пріоритетів становитиме вісім категорій), то можемо побачити, що за цим показником досліджувані регіони утворюють п'ять умовних кластерів (рис. 4).

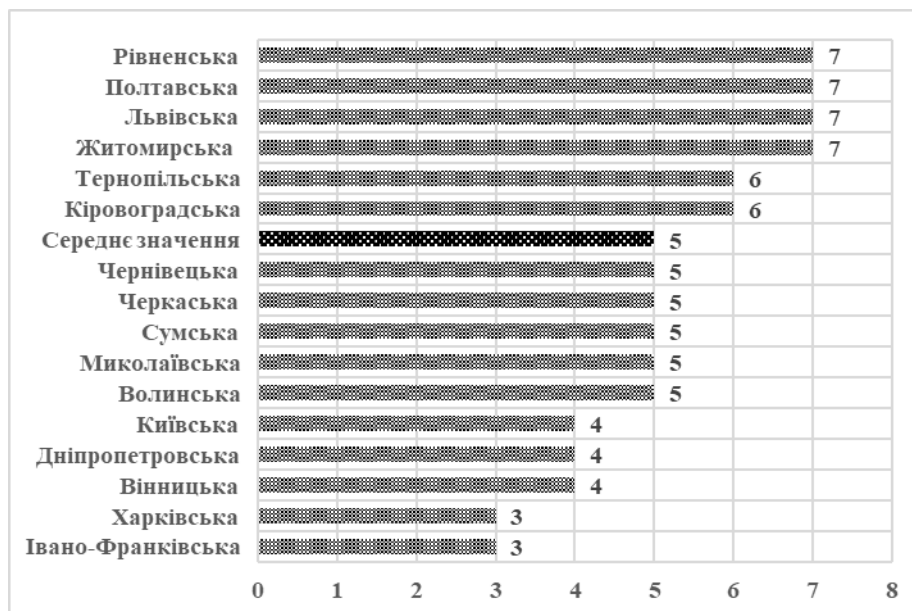

Рис. 4. Кількість пріоритетів для інвестування, обраних експертами в розрізі досліджуваних регіонів, 2024 р.
Джерело: подано за результатами експертного опитування в регіонах України [12].

Як видно з рис. 4, сім пріоритетів для інвестування було обрано експертами в Рівненській, Полтавській, Львівській та Житомирській областях. У Тернопільській та Кіровоградській областях було обрано по шість пріоритетів для інвестування. Умовне середнє значення аналізованого показника становить п'ять пріоритетів. У межах цього середнього значення було обрано пріоритети в найбільшій кількості досліджуваних областей (п'ять із 16): Чернівецькій, Черкаській, Сумській, Миколаївській та Волинській. У трьох областях експерти обрали чотири пріоритети для інвестування, це Київська, Дніпропетровська та Вінницька області. Завершує перелік Харківська та Івано-Франківська області, де було обрано по три пріоритети відповідно. Отже, у шістьох областях кількість пріоритетів є вищою від умовного середнього показника, у п'яти областях вона дорівнює цьому показнику, ще в п'яти областях є нижчою від середнього значення (рис. 4).

Зіставлення показників кількості типів інвесторів і пріоритетних сфер для інвестування, обраних експертами в регіонах України, представлено на рис. 5. Якщо ранжувати досліджені регіони за кількістю пріоритетних сфер для інвестування, можна побачити, що більшим значенням одного показника здебільшого відповідають більші значення іншого показника, а менші значення першого показника частіше збігаються з меншими значеннями іншого. Тому можна зробити висновок, що між цими показниками може бути певний зв'язок, який можна оцінити за допомогою коефіцієнта коваріації.

Проведені за допомогою програми Excel розрахунки показали, що коефіцієнт коваріації між цими показниками є додатним і дорівнює 0,54, що свідчить про позитивну взаємозалежність цих двох

змінних. Таке значення означає, що збільшення одного з показників зазвичай супроводжується збільшенням іншого, а зменшення одного – зменшенням іншого. Отже, отримане значення коефіцієнта коваріації є ознакою узгодженої поведінки між типами інвесторів і напрямками інвестування: у регіонах, де є розмаїття інвесторів, більше уваги приділяється розширенню пріоритетних сфер для інвестування, що може бути обумовлено дедалі більшою потребою задовольнити різні інтереси інвесторів.

Значення 0,54 не є надто високим, але все ж указує на достатньо сильний позитивний лінійний зв'язок. Це може означати, що інвестори шукають різноманітні можливості для вкладень у різних секторах, тому регіональна політика, яка спрямована на створення привабливих умов для інвестицій, природно реагує на появу нових інвесторів шляхом розширення або адаптації пріоритетних сфер. Така тенденція може бути обумовлена також і тим, що в умовах війни місцеві адміністрації активно працюють над залученням інвестицій у різноманітні сектори, щоб знизити залежність від окремих інвесторів або галузей, мінімізуючи в такий спосіб ризики для економіки регіонів.

Цей коефіцієнт також свідчить про адаптивність економічної політики на регіональному рівні, де значна кількість пріоритетних сфер може стимулювати залучення більшої кількості інвесторів, а більша кількість інвесторів сприяє розширенню сфери інвестиційних можливостей. Отже, спостерігається ефект взаємного посилення, який є важливим для формування більш стійкої економічної структури регіонів України в умовах війни та зростання продуктивності капіталу в період повоєнної відбудови.

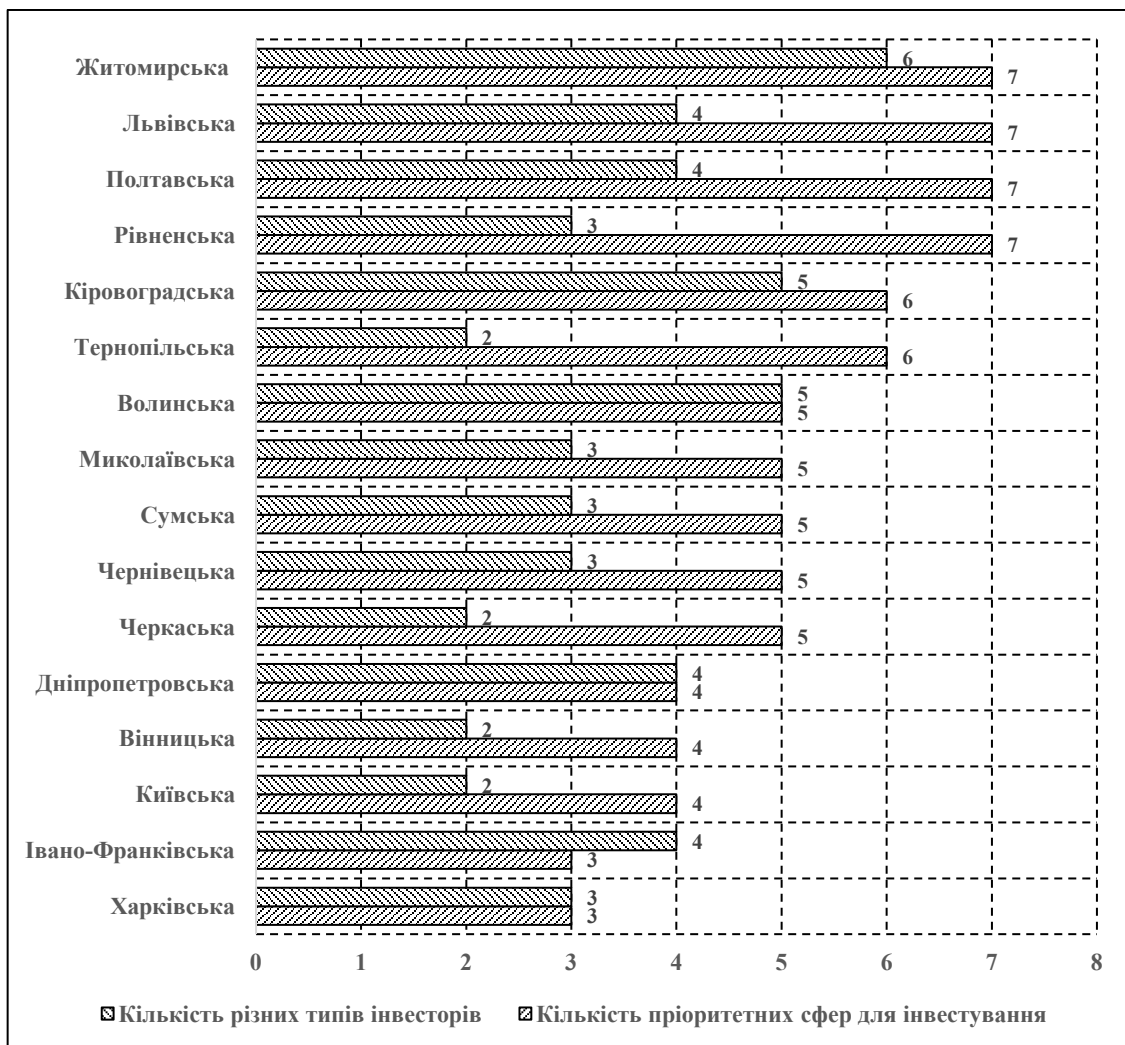

Рис. 5. Кількість різних типів інвесторів і пріоритетних сфер інвестування, обраних експертами в регіонах України, 2024 р.

Джерело: подано за результатами експертного опитування в регіонах України [12].

На основі результатів аналізу інвестиційної активності в регіонах України під час війни можемо визначити, що інвестиційна активність у регіонах є критичним фактором, який впливає не тільки на короткострокове виживання економіки регіонів, але й на закладення фундаменту для її відбудови та розвитку в довготривалій перспективі.

Аналіз інвестиційної активності виявив суттєву різницю між регіонами України залежно від їхнього географічного положення, рівня економічної розвиненості та безпосередньої загрози військових дій.

Висновки. Підсумовуючи викладений у публікації матеріал, можна зробити висновок про те, що підвищення інвестиційної активності в умовах війни є ключовим драйвером, що дасть змогу зберегти та підвищити продуктивність капіталу в регіонах України, закладаючи основу для стійкого економічного розвитку в повоєнний період. Завдяки системним зусиллям держави, міжнародній допомозі та адаптивним заходам підтримки бізнесу можливо досягти стабільного зростання і відбудови економіки, що згодом стане основою для інтеграції України до світових економічних процесів і структур.

Подальші дослідження з проблематики інвестиційної активності в регіонах України під час війни можуть бути продовжені в напрямі розроблення концептуальних моделей регіональної інвестиційної політики, спрямованої на мінімізацію ризиків і

відновлення продуктивності капіталу регіонів в умовах повоєнного відновлення нашої держави.

Список використаних джерел

1. Ішук С. О. Економіка регіонів України в умовах повномасштабної війни: новітні тенденції. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2023. № 3. С. 24-33. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2023-03-24-33>
2. *Економіка регіонів України в умовах війни: ризики та напрямки забезпечення стійкості*: наук. аналіт. вид. / наук. ред. І. З. Сторонянська. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». 2022. 70 с. URL: <https://ird.gov.ua/irdp/p20220033.pdf>
3. *Економічна безпека України в умовах довготривалої війни* / ред. Я. А. Жаліло. Київ: НІСД, 2024. 71 с. DOI: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2024.08>
4. Шульц С. Л., Луцків О. М., Озарків К. С. Методичні підходи до оцінки продуктивної спроможності економіки: світовий та європейський досвід. *Наукові інновації та передові технології*. 2022. № 12(14). С. 188-198. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-12\(14\)-188-198](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-12(14)-188-198)
5. Шульц С. Л., Луцків О. М., Габрель М. С. Методичні підходи до оцінювання продуктивної спроможності регіонів: секторальний підхід.

Регіональна економіка. 2023. № 1(107). С. 76-87. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2023-1-8>

6. Шульц С. Л., Луцків О. М. Просторові та секторальні детермінанти продуктивної спроможності регіонів: теоретична генеза та методологічні засади дослідження. *Регіональна економіка*. 2022. № 4. С. 5-20. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2022-4-1>

7. Виклики економічного розвитку регіонів України в умовах війни та повоєнного відновлення: наук. аналіт. доп. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». URL: <https://ird.gov.ua/irdp/e20230002.pdf>

8. Возняк Г., Сороковий Д. Виклики та орієнтири відновлення економічного зростання регіонів України. *Економіка та суспільство*. 2023. Вип. 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-26>

9. Синюра-Ростун Н. Р. Ризики ендегенного розвитку регіонів України в умовах війни. *Регіональна економіка*. 2022. № 3. С. 46-53. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2022-3-4>

10. Mokiy A. I., Nozdrina L. V., Pavlyshyn A. I. Productive Capacity and Sustainable Development of Ukraine in the Conditions of War. *Academy Review*. 2024. Vol. 1(60). Pp. 62-79. DOI: <https://doi.org/10.32342/2074-5354-2024-1-60-5>

11. Shults S., Yanovych A., Prytula K., Ozarko K., Bilyk I. Resource productivity in an economy of regions: analysis of foreign experience. *Amazonia Investiga*. Vol. 12(67). Pp. 96-105. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.67.07.9>

12. *Продуктивна спроможність економіки регіонів: чинники та рушії зростання: монографія / наук. ред. С. Л. Шульц*. Львів: ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України», 2025. URL: <https://ird.gov.ua/irdp/p20250001.pdf>

References

1. Ishchuk, S. O. (2023). *Ekonomika rehioniv Ukrainy v umovakh povnomasshtabnoyi viyny: novitni tendentsiyi* [The economy of Ukraine's regions in the conditions of full-scale war: the latest trends]. *Ekonomichnyy chasopys Volyns'koho natsional'noho universytetu imeni Lesi Ukrayinky – Economic Journal of Lesya Ukrainka Volyn National University*, 3, 24-33. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2023-03-24-33> [in Ukrainian].

2. Storonyanska, I. Z. (Ed.) (2022). *Ekonomika rehioniv Ukrainy v umovakh viyny: ryzyky ta napryamky zabezpechennya stiykosti* [The Economy of Ukraine's Regions under Wartime Conditions: Risks and Directions for Ensuring Resilience]: Scientific and analytical publication. Lviv: Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine. Retrieved from <https://ird.gov.ua/irdp/p20220033.pdf> [in Ukrainian].

3. Zhalilo, Ya. A. (Ed.). (2024). *Ekonomichna bezpeka Ukrainy v umovakh dovrotrivaloyi viyny: [Economic Security of Ukraine under Prolonged War Conditions: Expert and Analytical Report]*. Kyiv: NISS. DOI: <https://doi.org/10.53679/NISS-analytrep.2024.08> [in Ukrainian].

4. Shults, S. L., Lutskev, O. M., & Ozarkiv, K. S. (2022). *Metodychni pidkhody do otsinky produktyvnoyi spromozhnosti ekonomiky: svitovyy ta yevropeys'kyu dosvid* [Methodological approaches to the assessment of economic productivity: global and european experience].

Naukovi innovatsiyi ta peredovi tekhnolohiyi – Scientific Innovations and Advanced Technologies, 12(14), 188-198. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-12\(14\)-188-198](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2022-12(14)-188-198) [in Ukrainian].

5. Shults, S. L., Lutskev, O. M., & Habrel, M. S. (2023). *Metodychni pidkhody do otsynyuvannya produktyvnoyi spromozhnosti rehioniv: sektoral'nyy pidkhid* [Methodological approaches to the assessment of regional productive capacity: the sectoral approach]. *Rehional'na ekonomika – Regional Economy*, 107(1), 76-87. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2023-1-8> [in Ukrainian].

6. Shults, S. L., & Lutskev, O. M. (2022). *Prostorovi ta sektoral'ni determinanty produktyvnoyi spromozhnosti rehioniv: teoretychna heneza ta metodolohichni zasady doslidzhennya* [Spatial and sectoral determinants of regional productive capacity: theoretical genesis and methodological principles of the study]. *Rehional'na ekonomika – Regional Economy*, 106(4), 5-20. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2022-4-1> [in Ukrainian].

7. *Vyklyky ekonomichnoho rozvytku rehioniv Ukrainy v umovakh viyny ta povoiennoho vidnovlennya: [Challenges of Economic Development of Ukraine's Regions under Wartime Conditions and Post-War Recovery]*: Scientific and analytical report. Lviv: Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine. Retrieved from <https://ird.gov.ua/irdp/e20230002.pdf> [in Ukrainian].

8. Voznyak, H., & Sorokovyy, D. (2023). *Vyklyky ta oriyentiry vidnovlennya ekonomichnoho zrostantnya rehioniv Ukrainy* [Challenges and benchmarks for restoring economic growth in Ukraine's regions]. *Ekonomika ta suspil'stvo – Economy and Society*, 56. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-26> [in Ukrainian].

9. Synyura-Rostun, N. R. (2022). *Ryzyky endohennoho rozvytku rehioniv Ukrainy v umovakh viyny* [Endogenous development risks for Ukrainian regions in war]. *Rehional'na ekonomika – Regional Economy*, 105(3), 46-53. DOI: <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2022-3-4> [in Ukrainian].

10. Mokiy, A. I., Nozdrina, L. V., & Pavlyshyn, A. I. (2024). Productive capacity and sustainable development of Ukraine in the conditions of war. *Academy Review*, 1(60), 62-79. DOI: <https://doi.org/10.32342/2074-5354-2024-1-60-5>

11. Shults, S., Yanovych, A., Prytula, K., Ozarko, K., & Bilyk, I. (2023). Resource productivity in an economy of regions: Analysis of foreign experience. *Amazonia Investiga*, 12(67), 96-105. DOI: <https://doi.org/10.34069/AI/2023.67.07.9>

12. Shults, S. L. (Ed.) (2025). *Productyvna spromozhnist' ekonomiky rehioniv: chynnyky ta rushyi zrostantnya* [Productive Capacity of Regional Economies: Factors and Drivers of Growth]. Lviv: Dolishniy Institute of Regional Research of NAS of Ukraine. Retrieved from <https://ird.gov.ua/irdp/p20250001.pdf> [in Ukrainian].

Стаття підготовлена в рамках виконання НДР «Трансформація моделі державної регіональної політики України в умовах євроінтеграції і повоєнного відновлення», державний реєстраційний номер НДР 0125U000169.

Надійшло 23.09.2025 р.